

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΠΕ-02 Ψυχοδιαγνωστική διατύπωση περιπτώσεων ουσιοεξάρτησης:
κλινική αξιολόγηση, διαφοροδιάγνωση και κλινική κατανόηση της προσωπικότητας

Υπεύθυνος Μαθήματος: Αικατερίνη Κούτρα

Διδάσκοντες: Αικατερίνη Κούτρα, Αντώνιος Πούλιος, Παρασκευή Καρακούλα, Μαρία Μπάστα

Περιγραφή και μαθησιακά αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι: (1) να δώσει τη δυνατότητα στους φοιτητές να κατανοήσουν σε βάθος την κλινική αξιολόγηση, τη διαγνωστική πρακτική και τη διατύπωση περιπτώσεων ουσιοεξάρτησης, (2) να εκπαιδευτούν στην κλινική κατανόηση της προσωπικότητας και πώς αυτή συνδέεται με τη χρήση ουσιών, (3) να εξοικειωθούν με τις ψυχικές δυσκολίες που μπορεί να συνυπάρχουν με την ουσιοεξάρτηση, και (4) να εκπαιδευτούν στις τεχνικές κλινικής συνέντευξης και πώς αυτές εφαρμόζονται ώστε να καταλήγουν σε μια ευαίσθητοποιημένη και εξατομικευμένη διαγνωστική διαδικασία.

Περιεχόμενο Μαθήματος – Πρόγραμμα Διδασκαλίας

Ημερομηνία	Τίτλος ενότητας	Διδάσκων/ουσα
Τρίτη 4/10/2022		
14.30-17.30	Εισαγωγή στις ουσιοεξαρτήσεις: Ασθένεια ή επιλογή; Συνύπαρξη ουσιοεξάρτησης και ψυχοπαθολογίας Η βιοψυχοκοινωνική προσέγγιση στη μελέτη των ψυχικών διαταραχών	Κ. Κούτρα
Πέμπτη 13/10/2022		
17.30-20.30	Κλινική διατύπωση περίπτωσης σύμφωνα με τη ψυχοδυναμική θεωρία (I)	Α. Πούλιος
Σάββατο 15/10/2022		
11.30-14.30	Κλινική διατύπωση περίπτωσης σύμφωνα με τη ψυχοδυναμική θεωρία (I)	Α. Πούλιος
Τρίτη 18/10/2022		
14.30-17.30	Κλινική διατύπωση περίπτωσης σύμφωνα με τη γνωσιακή-συμπεριφοριστική θεωρία	Κ. Κούτρα
Τρίτη 25/10/2022		
14.30-17.30	Προσωπικότητα και χρήση ουσιών (I): Εισαγωγή στις διαταραχές προσωπικότητας – συνύπαρξη διαφορετικών τύπων οργάνωσης της προσωπικότητας με τη χρήση ουσιών	Κ. Κούτρα

Τρίτη 01/11/2022		
14.30-17.30	Προσωπικότητα και χρήση ουσιών (II): Ψυχαναλυτική διάγνωση της προσωπικότητας: εξελικτικά στάδια, τύποι οργάνωσης της προσωπικότητας και αναπτυξιακές γραμμές	Π. Καρακούλα
Τρίτη 08/11/2022		
14.30-17.30	Προσωπικότητα και χρήση ουσιών (III): Η εξάρτηση ως διαταραχή στην ανάπτυξη του εαυτού - εξάρτηση και παθολογικός ναρκισσισμός	Π. Καρακούλα
Τρίτη 15/11/2022		
14.30-17.30	Διαταραχές Προσωπικότητας και χρήση ουσιών (IV)*	Κ. Κούτρα
Τρίτη 22/11/2022		
14.30-17.30	Συναισθηματικές διαταραχές και χρήση ουσιών*	Κ. Κούτρα
Τρίτη 29/11/2022		
14.30-17.30	Τραύμα, αγχώδεις διαταραχές και εξάρτηση από ουσίες*	Κ. Κούτρα
Τρίτη 06/12/2022		
14.30-17.30	Διαταραχές πρόσληψης τροφής και εξάρτηση από ουσίες*	Μ. Μπάστα Κ. Κούτρα
Τρίτη 13/12/2022		
14.30-17.30	Ψυχωσικές διαταραχές και χρήση ουσιών*	Μ. Μπάστα Κ. Κούτρα
Τρίτη 20/12/2022		
11.30-14.30	Ανακεφαλαίωση, συζήτηση και συμπεράσματα	Κ. Κούτρα

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

- Εμπλουτισμένες διαλέξεις με τη χρήση εποπτικών μέσων.
- Παρουσιάσεις επιστημονικών άρθρων.
- Μελέτες κλινικών περιπτώσεων (case studies) οι οποίες θα δουλεύονται στο πλαίσιο της διατύπωσης περίπτωσης σύμφωνα με την ψυχαναλυτική και τη γνωσιακή-συμπεριφοριστική προσέγγιση.
- Παρουσίαση βίντεο με αναφορές και συνεντεύξεις σχετικές με τη διατύπωση περίπτωσης καθώς και τη συνύπαρξη ψυχικής διαταραχής και ουσιοεξάρτησης.
- Ερωτήματα για προβληματισμό και συζήτηση μέσα στην αίθουσα, ασκήσεις αυτό-αξιολόγησης σχετικά με τις αποκτηθείσες γνώσεις.
- Ασκήσεις σεναρίου και άλλες βιωματικές ασκήσεις αυτό-διερεύνησης (π.χ. παιχνίδια ρόλων)
- Ερωτήσεις αναστοχασμού (reflection questions) στο τέλος κάθε μαθήματος.

Αξιολόγηση

Η συνολική βαθμολογία (**100%**) στο μάθημα θα προκύψει ως εξής:

- **20%** από την παρουσία και ενεργό συμμετοχή του μεταπτυχιακού φοιτητή, την προετοιμασία της προσωπικής μελέτης κατά τη διάρκεια του εξαμήνου μέσω της ανάθεσης μικρών εργασιών (π.χ. σύνοψη επιστημονικού άρθρου, προετοιμασία μελέτης περίπτωσης, κλπ).
- **20%** από την παρουσίαση επιστημονικού άρθρου κατά τη διάρκεια του εξαμήνου αναφορικά με θέμα το οποίο ο μεταπτυχιακός φοιτητής θα επιλέξει.
- **30%** από την βιβλιογραφική εργασία κριτικής ανασκόπησης (review paper) που ο φοιτητής θα συγγράψει για το θέμα της επιλογής του (έως 5000 λέξεις). Η εργασία θα παραδοθεί στην εξεταστική περίοδο Ιανουαρίου του ακαδημαϊκού έτους 2022-2023.
- **30%** από την εργασία μελέτης περίπτωσης: Η υποχρεωτική εργασία αφορά στην ανάπτυξη της διατύπωσης περίπτωσης (case formulation) μιας περίπτωσης που θα επιλέξει ο μεταπτυχιακός φοιτητής να μελετήσει και να παρουσιάσει στην εργασία του. Η έκτασή της θα πρέπει να είναι 8-10 σελίδες το μέγιστο (εκτύπωση εμπρός-πίσω). Η εργασία θα παραδοθεί στην εξεταστική περίοδο Ιανουαρίου του ακαδημαϊκού έτους 2020-2021.

Προτεινόμενη βιβλιογραφία

- Bennett, P. (2010). *Κλινική Ψυχολογία και Ψυχοπαθολογία* (Επιμέλεια: Α. Καλαντζή-Αζίζι, Γ. Ευσταθίου). Αθήνα: Πεδίο.
- Blume, A.W. (2005). *Treating drug problems*. Hoboken, N.J.: John Wiley & Sons.
- Ευσταθίου, Γ., Ευθυμίου Κ., & συν. (2014). *Γνωσιακή – Συμπεριφοριστική ψυχοθεραπεία διαταραχών προσωπικότητας: Θεωρία και ανάλυση κλινικών περιπτώσεων*. Αθήνα: Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας Συμπεριφοράς.
- Hooley, J.M., Butcher, J.N., Nock, M.K., & Mineka, S.M. (2020). *Ψυχοπαθολογία*. (Επιμέλεια: Μ. Γεωργιάδη, Α. Καλαϊτζάκη, Β. Κανελλοπούλου, Αικ. Κούτρα, & Β. Σιαφάκα). Αθήνα: Εκδόσεις Utopia.
- Khantzian, E. J. (2007). *Treating addiction as a human process*. Northvale: Jason Aronson.
- Kring, A.M., Davison, G.C., Neale, J.M., & Johnson, S.L. (2010). *Ψυχοπαθολογία* (Επιμέλεια: Ε. Αυδή, Π. Ρούσση). Αθήνα: Gutenberg.
- Ουλής, Π. (2010). *Εγχειρίδιο Κλινικής Ψυχοπαθολογίας*. Αθήνα: Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις.
- Μάτσα, Κ. (2017). *Παρίες ανάμεσα στους παρίες: Τοξικομανείς και ψυχοπαθολογία (Επίμετρο Σάββας Μιχαήλ)*. Αθήνα: Εκδόσεις Άγρα.
- McWilliams, N. (2012). *Ψυχαναλυτική διάγνωση: Η κατανόηση της δομής της προσωπικότητας στα πλαίσια της κλινικής διαδικασίας* (Επιμ. Τ. Αναγνωστοπούλου, Σ. Τριλίβα. Μτφ. Α. Καραμπέτσου, Τ. Αναγνωστοπούλου). Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Ψυχολογίας και Υγείας.
- Newman, C.F. (2017). *Βασικά στοιχεία επάρκειας στη Γνωστική-Συμπεριφορική Θεραπεία: Η ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού και ικανού θεραπευτή της γνωστικής-συμπεριφορικής προσέγγισης* (Επιμέλεια: Π. Ρούσση, Μ. Κοσμίδου). Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Επιλεγμένα επιστημονικά άρθρα που έχουν αναρτηθεί στο e-learn.